

षट्.

१

श्रीगणेशायनमः॥ प्रणिपत्यरविं मूर्ध्नि वराहमिह रात्मजेनष्ट
 युयशसा॥ प्रश्नेकतार्थगदनापरार्थमुद्दिश्यं सद्यशसा॥१
 अधुना लग्नचतुर्थसप्तमदशमस्त्रिंशानां विचाराचारंम
 तिमाह॥ च्युतिविलगनाद्दिवुकाब्धद्विर्मध्यात्प्रवासोत्तम
 यान्तिवृत्तिं॥ वाच्यं ग्रहैः प्रश्नविलग्नकालाद्गृहं प्रविष्टो
 दीवुके प्रवासी॥२॥ अधुना तद्दशानां द्वादशाभावानां शुभा
 शुभज्ञानमाह॥ यो यो भावः स्वामिदृष्टं युतो वा सो म्येवास्म्ये

राज

१

Acc-143

983

सूयं वासिका ५६

षट्.
२

श्वेत॥५॥प्रधुनाहतेमुष्टिमतेचिंतितानां धातुमुलजीवा
नां परित्ज्ञानभावः॥स्वांशे विलगने यदिवा त्रिकोणे स्वांशे
स्थितः॥यस्यति धातुचिंतां॥परांशकस्य श्वकरोति जीवं
मूलं परांशो पगतः परांशं॥६॥एतदेव प्रकारांतरेण ह
धातुमूलं जीवमित्योजराशो युग्मे विंध्यादेतदेव प्रतिपं
लगने योऽंशः॥स क्रमादप्यमेवं संक्षेपो यं विस्तरादप्यभेदः
७॥इति संक्षेपद्वारा ध्यायः॥तत्राद्येव वस्यानचागमागम

राम
२

नस्य तस्यास्ति वृद्धिः ॥ पापैरेवं तस्य भावस्य हानिर्निर्दिष्टा
 एव ॥ एष्टतां जन्मतो वा ॥ ३ ॥ प्रधुना प्रश्नकाले लाभाला
 भो प्रश्नज्ञानमाह ॥ सोम्येर्विलगने यदि वाऽस्ववर्गेशीषोदि
 ये सिद्धिमुपैति कार्यं ॥ अतो विपर्यस्तमसिद्धिहेतुः कृच्छ्रेण
 संसिद्धिकरं विमिश्रं ॥ ४ ॥ प्रधुना नष्टज्ञानलाभमाह ॥ हो
 रास्थितः पूर्णतनुः शशंको जीवेन दृष्टो यदि वा सितेन
 क्षिप्रं प्रनष्टस्य करोति लाभो लाभो यथा तो बलवान् शुभ

षट्.
३

भकर्कटारसातलैयदिस्त्रिताः॥रियोः पराजयस्तदाचतुष्प
देः पलायनं॥१॥अथ यायेनी प्रतिशुभाशुभज्ञानमाह॥च
रोदये शुभस्त्रितः शुभं करोति॥यायिनं॥अशोभनैरशोभ
नं॥स्त्रिरोदये पिवाशुभं॥१२॥अथ शत्रोगमागमज्ञानमाह
स्त्रिरे शसिचरोदये नचागमोरियो यदा॥तदा गमंरियो व
देत् विपर्यये विपर्ययं॥१३॥अथ शत्रो निवृत्तिज्ञानमाह॥
स्त्रिरे तु लग्नमागते द्विरात्मके तु चंद्रमाः॥निवर्तते रिपुः॥

राम
३

न जीवितमरणरोगांशंतिपरिभवज्ञानमाह। दृषसिंहवृ
 श्चिकघटैर्वृद्धिस्थानंगमागमोनस्तः॥ नमृतनचापिनष्टं
 नरोगशांतिर्नचाभिभावाः॥ ८॥ तद्विपरितंतुचरेर्द्विशरीरे
 मिष्टितं फलं वा भवति॥ लग्ने द्वौ वक्त्रव्यं शुभदृक्ताशो
 भनमथ तोन्यत्॥ ९॥ अधुना शत्रोर्मार्गज्ञानमाह सुत
 शत्रुगतैषां पेशत्रुमार्गान्निवर्तते॥ चतुर्थगे रविप्राप्तः
 शत्रुभग्नो निवर्तते॥ १०॥ अथान्यद्योगमाह। स्याल्लिङ्ग

षट्.

४

सति

छतः॥ त्रिपंचषष्टारिपुसंगमाययापाश्चतुर्थीविनिवर्तनी
य॥१७॥ अथन्यक्तमनयोगज्ञानमाह॥ नागछतिपरचक्रंय
दार्कचंद्रोचतुर्थभुवनस्त्वे॥ गुरबुधशुक्रादिवुकेयदातदा
शीघ्रमायाति॥१८॥ अन्याद्योगांतरमाह॥ शेषधनुःसिंह
वृषाद्यदयस्त्वा भवंतिदिवुकेवा॥ शत्रुनिवर्ततेतदाग्रह
कावावियुक्तावा॥१९॥ अथन्यच्छत्रोरागमनज्ञामाह॥
स्थिरराशोयद्युदयेशनिर्गुर्वीस्थितस्तदाशत्रु॥ उदये

राम

४

स्तदासदूरमागतोपिसन् ॥ १४ ॥ अथयोगांतरमाह ॥ चरे
 शशीलग्नगतोद्विदेहः ॥ यथोर्द्धमागत्यनिवर्त्ततेरिपुः ॥ वि
 पर्ययेचागमनं द्विषः ॥ स्यात्पराजयः स्यादशुभेक्षिते तु ॥ १५ ॥
 अथगमनागमनमाह ॥ प्रकीर्त्तिगुरुसितानामेकोपि
 चरोदयेयदाभवति ॥ प्रवदत्तदशुगमनं वक्रगतैर्नेतिवक्त
 वं ॥ १६ ॥ अथरिपोर्गमागमसंगमवितिनिवर्त्तनज्ञानमा
 ह ॥ स्थिरोदयेजीवशनेश्वरेक्षितेगमागमौनेववदेच्चष्ट

षट्.
५

माणमाह॥ उदक्षाच्चंद्रक्षंभवतिचयावद्दिनैश्चतावद्दिः॥ आ
गमनंस्याच्छत्रोर्बदिमध्येनग्रहः कश्चित्॥ २४॥ इतिगमागमो
ध्यायः॥ अथजययराजयज्ञानमाह॥ दशमोदयसप्तमः
गाः सौम्या नगराधियस्वविजयकराः॥ आराकींज्ञेगुरु
सिताः प्रभंगदोविजयदानवमे॥ २५॥ अथनगराद्यायिनो
र्मध्येकस्वजयोभवत्येवतत्सरिज्ञानमाह॥ योरास्ततिय
भवनाद्दर्माद्याययिनः शुभैशुभदा॥ अथदशमायेपापाः

राम
५

रविगुर्वीचरराशोऽस्मात्तदागमनं॥२०॥अथयातुर्निवृत्ति
 ज्ञानमाह॥ग्रहसर्वोत्तमवलोलग्रहस्मिन्गृहेस्थितः॥मा
 सैस्तुल्यसंख्याकैर्निवृत्तियातुरादिशेत्॥२१॥तत्रैवम
 तांतुल्यमाह॥चरांतस्थेग्रहेतस्मिन्कालमेवंविनिर्दिशेत्
 द्विगुणंतिरभास्तस्मिन्निगुणंद्वात्मसांशके॥२२॥यातुर्वि
 लग्नयामित्रभवनाधिपतिर्यदा॥विकरोतिवक्रमावृ
 त्तेःकालंतेव्रवतेपरे॥२३॥अथशत्रोरगमनादिनप्र

घट.
६

नसंशयः॥२९॥इतिजयपराजयाः॥प्रथमपुःशुभाशुभज्ञा
नमाह॥केंद्रत्रिकोणेषुशुभस्थितिषुपापेषुकेंद्राष्टमवर्जि
तेषु॥सर्वार्थसिद्धिप्रवदेन्नराणांविपर्ययस्थेषुविपर्ययः
स्यात्॥३०॥प्रथमालाभालाभमाह॥त्रियंचलाभास्तमयेषु
सौम्यालाभप्रदानेष्टफलास्तुपायाः॥तुलायकंन्यामिथु
नंघटश्चनूराशय्येतेषुशुभंवदंति॥३१॥अथयोगांतरमा
ह॥स्थानप्रदादशमसप्तमगास्तुसौम्यार्थदाःश्चसुत

राम
६

पुरस्पनेष्टाः शुभायातुः ॥ २६ ॥ अथ संधिचरोधज्ञानमाह ॥
 नराशिसंस्था हृदये शुभाः सूर्यया यसंस्था अयदा भवं
 ति ॥ तदा शुसंधिं प्रवदेन्त पाणं पाषेर्दिदेहोषगतेर्वितो
 धं ॥ २७ ॥ अथ योगांतरमाह ॥ केन्द्रो गताः सोम्याः सोम्येर्दृष्टा
 विलग्नगाः प्रितिं ॥ कुर्वती पापदृष्टाः पापास्तेष्वेव विपरितं
 २८ ॥ अथ प्रवासी सेना प्रागमनज्ञानमाह ॥ द्वितिये वा तृती
 ये वा गुरुशुक्रौ यदा तदा ॥ अश्वे वा गच्छति सेना प्रवासी वा

सोऽप्यनिरीक्षताश्च विलग्नसत्ताश्च मपचमस्याः

षट्.
७

छाकालेषु भंडन्यात् ॥३४॥ शुभग्रहौ त्रिषदंशयेषु निशाक
रः स्याच्छुभं वदेद्रोगनिषीदीतानां ॥३५॥ इति शुभाशुभो
ध्यायः ॥ अथ प्रागमनज्ञानार्थयोगमाह ॥ दूरंगतस्या
गमनं सुतधनसहजस्ते ग्रहेर्लगात् ॥ सोऽप्येनष्टप्राप्ति
लब्धा गमनं गुरुसिताभ्यां ॥३६॥ अथ योगांतरमाह ॥
जामित्रे त्वथ वाषष्टे ग्रहकेंद्रेषवाक्यतिः ॥ प्रोषीता ग
मनं विद्या त्रिकोणे ज्ञेसितेपि वा ॥३७॥ अथ न्तयोगः

द९

राम
७

लग्नगता भवन्ति॥ पापाव्ययाय सहितान् शुभप्रदास्युर्ल
 ग्नेशशीन शुभदोदशमे शुभम्ब॥ ३२॥ प्रथान्यत् शुभाशु
 भयोगज्ञानमाह॥ इदं द्विसप्तदशमापरिपुत्रिसंख्यं पश्ये
 दुरुः शुभफलं प्रमदात्कृतं स्यात्॥ लग्ने त्रिधर्मसुतने
 धनगास्तपायाः कार्यार्थनाशभयदाः शुभदाः शुभा
 म्ब॥ ३३॥ प्रथरोगार्तस्य शुभाशुभज्ञानमाह॥ रोगार्तजन्म
 क्षं पश्येत्पापो न तस्य शिवमस्ति॥ लग्ना निधनगतो वाष्ट

षट्.

८

नंवक्रगतैग्रहेस्तु॥४०॥इतिप्रवासिचिंताध्यायः॥अथचो
रज्ञानमाह॥स्थिरोदयेस्थिरंशेवावर्गोत्तमगतेपिवा
स्थितंतत्रैतद्रव्यंस्वकीयेनैवचोरितं॥४१॥अधुनास्या
नांतरमाह॥प्रादिमध्यावसानेषुद्रेक्कालेषुविलग्नतः
द्वारदेशेतथामध्येगृहांतेचवदेद्भूतं॥४२॥अथलाभाला
भज्ञानमाह॥पूर्णःशशीलग्नगतौःशुभोवाशीर्षोदयेसो
मनिरिक्षितश्च॥नष्टस्यलाभंकुरुतेत्तदाशुलाभोपया

राम

८

माह॥ प्रष्टमस्त्वे निशानाथे कंटकैः पापवर्जितैः॥ प्रवा
 सीमुखमायाति सोम्येर्त्ता भसमन्वितैः॥ ३७॥ प्रथां न्य
 द्योगांतरमाह॥ पृष्टोदये पापनिरीक्षिते वापापास्तती
 येरिपुकेंद्रगेवा॥ सोम्ये रैर्दृष्टावधबंधदासुर्नष्टाविन
 ष्टामुषितास्तुवाच्यः॥ ३८॥ अथ प्रवासीनोऽप्रागमन
 काले ज्ञानमाह॥ ग्रहो विलर्त्तयत मे गृहे तु तेनाहता
 द्वादशराशयस्तु॥ तावद्दिनान्यागमनस्य विद्यानिवर्त्त

षट्.
९

म्येर्दृष्टस्त्रिसुतमदायारिगः शशीलग्नात्॥ भवति विवाहकर
र्त्तात्रिकोणकेंद्रेषु वा सोम्याः॥४६॥ अथ वर्षासमये वृष्टीज्ञान
माह॥ चंद्रार्कयोः सप्तमगोसिता किं सुखेष्टमेवापितथा वि
लग्नात्॥ द्वितियदुश्चिक्रगतोत्तथां वा वर्षासुष्टृष्टिं प्रवदेहि
लग्नात्॥४७॥ सोम्या जलराशि संस्थास्तृतीयधनकेंद्रगाः
सितेक्षे॥ चंद्रे वाप्युदयगते जलराशि स्थे वदेद्वर्षा॥४८॥ अ
थ गर्भिण्याः संजननज्ञानमाह॥ पुंवर्गे लग्नगते पुं ग्रहदृ

राम
९

तो वलवान् शुभश्च ॥४३॥ अथ गतधनस्य दिक् योजनसं
ख्यामाह ॥ दिग्वाचा केन्द्रगते रसं भवे वावदे द्विगुणार्हा
त ॥ मध्यच्युतिर्विलग्नान्नवांशके योजनावाचाः ॥४४॥
इति नष्टप्राप्ती अध्यायः ॥ अथ गर्भिण्याः पुत्रदुर्हितुर्जन्म
वरस्य चलाभात् लाभज्ञानमाह ॥ विषमस्थिते कर्पुत्रे सुत
स्य जन्मन्यथांगनायाश्च ॥ लभ्या वरस्य नारी समस्थिते
गतौ न्यथा वामं ॥४५॥ अथ विवाहज्ञानमाह ॥ गुरुरविमो

षट्.

१०

10

स्वांशपतिमित्रशत्रुसुत्तथैववाच्यं बलयुक्तेषु ॥५२॥ पुमं
अथप्रवासीचिंताज्ञानमाह ॥ चरत्तनेचरभागे मध्या ॥
द्रष्टेप्रवासिचिंतं स्यात् ॥ अष्टः सप्तमभवनात्पुनर्नि
वृत्तोयदिनवक्रि ॥५३॥ अथप्रष्टाष्टतुतिकीदृशीस्त्रि
यासमंसंयोस्तत्परिज्ञानमाह ॥ अस्तेस्तरविसितवक्त्रैः
परिजायां स्वांगुरौ बुधे वेश्पां ॥ चंद्रे च वयः शशिवत्प्रव
देत्सौरेत्यर्जंतिनां ॥५४॥ अथरोगार्तस्पर्शदेशस्थिः ॥

राम

१०

ष्टेव लान्चिते पुरुषः ॥ युग्मे स्त्रियग्रहदृष्टे स्त्री बुधयुक्ते न गमं
 युष्मा ॥ ४९ ॥ एतत्प्रतिज्ञानार्थज्ञानमाह ॥ कुमारिकां बाल
 शशी बुधश्च दृष्ट्वांशानिः सूर्यगुरुप्रसुतं ॥ स्त्रिकर्कशाभोम
 सितो विधत्ते एवं वयः स्या पुरुषेषु चैवं ॥ ५० ॥ तत्परिज्ञा
 नार्थमाह ॥ आत्मसमोललल्लगे ते स्तृतीयगे भर्तृशु रंजुः
 तः ॥ सुतगे ॥ मातावा भगिनि वाचतुर्थगेः शत्रुगेः शत्रु
 ५१ ॥ भार्या सप्तमसंस्थेर्नवमगे धर्माश्रितां गुरुर्दशमगेः

पट.

११

कालदिग्देशवयोजातिश्चलनपात्र॥५७॥ इति श्री
वराहमिहिरात्मजप्रथुयशशविरचितायां षट्पंचासिका
यां मिश्राऽध्यायः संपूर्णम्॥ ॥ संवत् ॥ १८८४ ॥ श
के ॥ १७५ ॥ प्राषाढवद्य ॥ २ ॥ भो मवासरे ॥ शुभं भवतु
यादृशं ॥ सुस्तकंदृष्टा तादृशं लिखितं मया ॥ जदि शुद्धं
अशुद्धं वाममनूदोषो नदीयते ॥ १ ॥ श्री रामसमर्थः ॥ शु
श्रीमते रामा नुजाय नमः ॥ श्री रामकृष्णसमर्थः ॥ शु

राम

तस्य मत्सु ज्ञानमाह ॥ मंदः पापसमेतो लग्नान्तवमेषु ॥
 भैरयुतदष्टाः ॥ रोगार्त्तः परदेशो वाष्टगो मत्सु कर एव ॥ ५४ ॥
 अथ परदेश गतस्य विशेषज्ञानमाह ॥ सोम्ययुत्तोर्कः
 सोम्यैः संःष्टश्चाष्टमर्क्षं संस्थितश्च ॥ तस्माद्देशादन्यत्र
 गतप्रवासाः ॥ वितातस्य ॥ ५६ ॥ अथ हतस्यार्थस्य स्वरु-
 पत्तस्करकात्तादिदिदिष्टानां ज्ञानतस्करज्ञानमाह
 अंशका ज्ञायते द्रव्यं दृष्ट्वा एते स्तस्करास्तताः ॥ राशिभ्यः